

عزیزم... برسد به دست پوران

بیست و نه نامه منتشر نشده دکتر علی شریعتی برای همسرش از پاریس

www.ketab.ir

انتشارات جدید

انتشارات کتاب آهن

برسد به دست پوران عزیزم...

سرشناسه شرعی: علی، ۱۳۱۲-۱۳۵۶.
عنوان و نام پدیدآور: برسد به دست پوران عزیزم.

بیت و نه ناله منتشر نشده دکتر علی شرعی برای همسرش از پاریس

ابه کوشش سوسن شرعی

مشخصات نشر: تهران، کتاب آبان، ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۳-۴۲-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

بناشت:

موضوع شرعی: علی، ۱۳۱۲-۱۳۵۶، ناله‌ها

موضوع شرعی: سوسن، ۱۳۴۱، گردآورنده

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۸/۴ PIR ۸۳-۸

رده بندی دیویی: ۸۱۵۳۶۴

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۰۵۵۹۳

به کوشش سوسن شرعی

بامقدمه: سوسن شرعی

طراحی: شرکت گویا پدید

صفحه آرایی: نهمینه انتشار

مدیر پروژه: لیلا نقاش

حروف نگار: نشر دید

لیتوگرافی: جامع هنر

چاپ: نقره آبی

صحافی: راد

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۳-۴۲-۵

انتشارات کتاب آبان

تهران: خیابان انقلاب، خیابان فخرزایی، کوئی فاتحی داریان، طبقه همکف، واحد ۱۰، شماره تماس: ۰۲۱-۶۶۹۵۵۰۶۶، دورنگ: ۰۲۱-۶۶۹۵۵۰۶۶

پست الکترونیک: abanbook.pub@gmail.com • وب سایت: www.abanbook.net

فهرست

۶	مقدمه
۱۰	نامه اول
۱۴	نامه دوم
۱۶	نامه سوم
۱۷	نامه چهارم
۱۹	نامه پنجم
۲۱	نامه ششم
۲۴	نامه هفتم
۲۷	نامه هشتم
۳۲	نامه نهم
۳۸	نامه دهم
۴۱	نامه یازدهم
۴۶	نامه دوازدهم
۵۱	نامه سیزدهم
۵۳	نامه چهاردهم
۵۶	نامه پانزدهم
۵۷	نامه شانزدهم
۶۱	نامه هفدهم
۶۲	نامه هجدهم
۶۵	نامه نوزدهم
۶۸	نامه بیستم
۷۲	نامه بیست و یکم
۷۴	نامه بیست و دوم
۷۶	نامه بیست و سوم
۸۰	نامه بیست و چهارم
۸۴	نامه بیست و پنجم
۸۷	نامه بیست و ششم
۹۰	نامه بیست و هفتم
۹۳	نامه بیست و هشتم
۹۴	نامه بیست و نهم

علی شریعتی این سطور، دانشجویی جوان است؛ به تازگی با یکی از همکلاسی هایش در دانشکده ادبیات مشهد ازدواج کرده و هنوز مستقر نشده برای ادامه تحصیل از پاریس سر درآورده است. این جدایی یک سال طول می‌کشد، از ۱۳۱۰ تا ۱۳۳۹. این کتاب محصول همین جدایی یک ساله است. مجموعه نامه‌هایی که پارسا تا مشهد را طی کرده و رسیده است به دست پوران شریعتی رسیده است. پوران، عاشق و دورافتاده، این پرتاب‌شدگی از مشهد دهه سی شمسی به دهه‌های پایانی پاریس دهه پنجاه غربی را با طنز، با زبانی در دسترس و صمیمی و خطاب به همسرش ترسیم می‌کند. تجربه تنهایی است، بیگانگی و آله‌ها، همه‌ای بی واسطه با غرب زباند؛ مواجهه‌ای که دستپاچه نیست، ذوق زدگی ندارد. بی ترس است؛ کنجکاو و جستجوگر و در عین حال مغرور و تکیه زده بر یک میثاق. علی شریعتی جوانی بیست و شش ساله است که در پشت سر خود، دو ساله به جای گذاشته (ابوذرغفاری اثر جوده السحار و در نقد و ادب اثر مندور)، آشنایی بسیار در روزنامه خراسان به چاپ رسانده، تجربه فعالیت سیاسی در نهضت ملی را دارد و چند ماهی را در زندان‌ها به سر برده و حالا رسیده است به اروپا. شش ماه: ۱۹۵۸-۱۳۳۸. شده است دانشجویی یک لاقبا، با پولی اندک، در بدر، درگیر از جمع هموطنان، مجبور به قبول نظمی ضروری برای استقرار (یادگیری زبان و...) و گذران زندگی روزمره و دلخور از این همه و در نتیجه منتظر؛ منتظر نشانه‌ای از پدر، دوست، همسر... و شاکای از اینکه چرا نمی نویسند، مفصل شرح نمی دهند، وارد جزئیات نمی شوند... قدر مسلم اینکه تعدادی از این نامه‌ها هرگز پست نشده و به دست پوران شریعتی رسیده اند و تنها سال

بعد است که توسط او و تصادفاً از لابلای کتابها و لب طاقچه خانه دانشجویی مشترکشان کشف می شوند! شریعتی می نوشته است اما فراموش می کرده پست کند و با این همه منتظر پاسخ می مانده است. چنین پیدا است که نوشتن برای او درد بوده و درمان نیز هم؛ یک ابزار شاید. تجربه نوشتن در این نامه ها بی تردید از جنس «ولگردی» است، وضعیت هایی که سر به هم می دهند و بی هیچ نیتی از یکدیگر سر در می آورند: گاه گزارش روزمرگی است، گاه درد دل های نوستالژیک است، گاه شیطنت های زبانی برای بر سر ذوق آوردن، به دست آوردن دل و از این راه نوعی عذرخواهی. می داند با کلمه می توان گناهان بسیاری را بخشودنی کرد.

رد پای شریعتی بالغ است. هم در همین سطور می شود پیدا کرد. با این همه غرض از چاپ این نامه ها رسان دادن تداوم نبوده است. معرفی شریعتی جوان عاشق است در خصوص تجربیات زندگی اش (از جمله تجربه پدر شدن) و قبل از این که بدل شود به ماد یک پروژه و ای بسا کلیشه شود در نگاه مخاطبینش. پوران شریعتی برای چاپ این نامه ها را تاکنون به تاخیر انداخته بود و به «بعد از خود» حواله می داد. ای بسا بر اساس همین دغدغه: حفظ حریم شخصیتی که نیست و از سوی دیگر سوء تفاهمی که ممکن است در مخاطبان شریعتی ایجاد کند. با این همه این اشناسی با «قبل»ها است که «بعد»های یک متفکر را توضیح می دهد یا برملا می کند. شریعتی سال ها است به عموم تعلق دارد و دلیلی برای پنهان ماندن «نامه» او نمانده است. همین خصوص ها است که «آدم ها و حرف ها» را قابل اسماد می کند و یا از چشم و دل ها می اندازد. شریعتی خود در زمان حیاتش تن به این عمومی سازی امری که خصوصی تلقی می شود داده و سنت سازی کرده است. آنچه که کویریات می نامد چیزی به جز معرفی اول شخص مفرد متفکر نیست. اگر چه گفتگوهای تنهایی اش پس از مرگ به چاپ رسید اما کویرش را خود به چاپ می رساند؛ با وسواس و بی ملاحظه. این رفتار از سوی او است که می تواند به چاپ این نامه ها نیز مشروعیتی اخلاقی دهد. شریعتی

دستش رو است و لزومی ندارد که وارث از این شفاف‌سازی و اهمه‌ای داشته باشد. عموم و خصوص در زندگی کوتاه او سر به هم می‌دهند از این رو حتی در آن حریم خلوت خویش نیز - جایی که قرار نیست نگاه ناظر و قاضی بر آن بیفتد - پیش‌پا افتاده نیست و تن به ابتذال نمی‌دهد. در دنیای شریعتی قبل از اینکه پای دیگری باز شود و عموم و خصوص را مرزگشی کند، نگاه ناظر و قاضی خود او است که حی و حاضر او را به رودربایستی با خویشان‌های موازی خود می‌اندازد، رودربایستی‌هایی که می‌شوند یک استیل، نوعی نسبی، سناسی، شکلی از برقراری ارتباط میان دنیا‌های ناظر برهم، شکلی از تنوع میان دوره‌های مختلف زندگی و جنسی از نگاه به انسان و ساحت‌هایش.

سوسن شریعتی

سال یک هزار و سیصد و نود و چهار